

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

**Participation of Parents in Administration of Small Sized Schools in
Phra Nakhon Khiri Network Center Group under the
Office of Phetchaburi Educational Service Area 1**

จำลอง วุฒิชรรม¹ และดร.รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล²

^{1,2}บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

E-mail: g49975361041@dusit.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9762 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน ร้อยละ 53.70 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 29.53 มีอายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 64.43 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 26.18 มีอาชีพเป็นลูกจ้าง และร้อยละ 27.52 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,001 บาท (2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมด้านบริหารงานทั่วไป เป็นลำดับแรก รองลงมาเป็นด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ตามลำดับ (3) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหาร

โรงเรียนทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันในด้านการบริหารงานบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the levels of participation of parents in administration of small sized primary schools in Phra Nakhon Khiri Network Center Group under the Office of Phetchaburi Educational Service Area 1. The comparison was made based on the parents' background variables. The research sample consisted of 149 parents of students in the schools. The employed data collecting instrument was a questionnaire with reliability coefficient of 0.9762. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Scheffe's method for matched pair comparison.

Research findings were as follows: (1) Regarding backgrounds of respondents in the sample, 53.70 percent were females, 29.53 percent were 31 – 40 years old, 64.43 percent had lower than bachelor's degree educational level, 26.18 percent worked as hired hands, and 27.52 percent had lower than 5,001 baht per month income. (2) Regarding participation of parents in administration of small sized primary schools in Phra Nakhon Khiri Network Center Group under the Office of Phetchaburi Educational Service Area 1, it was found that the overall participation was at the moderate level (mean = 2.76; standard deviation = 0.75). When participation in each administration aspect was considered, it was found that parents participated at the highest level in the general administration aspect, followed by the academic affairs aspect, personnel administration aspect, and budgeting aspect, respectively. (3) Results of hypothesis testing showed that parents with different genders, ages, educational levels, and occupations did not significantly differ in their participation in all aspects of school administration; while parents with different levels of monthly income differed significantly in their participation in the personnel administration aspect at the .05 level.

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ ทักษะ และคุณค่าต่างๆ ให้เกิดกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเจริญหรือทำให้ดีขึ้นในทุกด้าน นับเป็นการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ที่ช่วยสร้างภูมิปัญญาแก่สังคม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานและเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้าต่อไป

การบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบัน วิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นหน่วยปฏิบัติ คือ สถานศึกษา พร้อมทั้งมีการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระ คล่องตัวในการบริหาร ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียนและผู้แทนโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วม และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ดังนั้นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) เป็นวิธีการที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือใช้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาการศึกษาเริ่มตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา ที่ให้ความสำคัญของระบบครอบครัว ซึ่งได้รับความสนใจอย่างมาก และได้กลายเป็นทางออกแรกๆ ของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน งานวิจัยจำนวนมากระบุตรงกันว่า สถาบันครอบครัวมีผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก เนื่องจากเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดและรู้จักเด็กที่สุด การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานถือเป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการเรียนการสอน ที่สำคัญคือเป็นการคืนอำนาจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงผลจากการประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านมาตรฐาน ผู้เรียนมักมีปัญหาในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ฯ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำเมื่อพิจารณาสาเหตุพบว่าโรงเรียนที่มีปัญหาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น ครุมีภาระงานด้านต่างๆ วิธีการแก้ปัญหาทางหนึ่งที่น่าจะใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวแล้วนั้นสรุปได้ว่า ชุมชนยังเข้ามามีส่วนร่วมได้ไม่เต็มที่ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าหากชุมชนและสถานศึกษาร่วมมือกันประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาย่อมสูงขึ้นและสอดคล้องกับเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2545, หน้า 3) กล่าวถึงเด็กในการเรียนการสอนปัจจุบันนอกเหนือครูและโรงเรียนแล้ว ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดกับการพัฒนาการศึกษาของเด็กและเยาวชนก็คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้

เพื่อที่จะให้เด็กได้มีพัฒนาที่ก้าวหน้าควบคู่ไปกับคุณธรรมปัจจัยที่จะมีส่วนช่วยในการกระตุ้นและส่งเสริมให้การเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครองมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงคือการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา โดยความร่วมมือกันของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นให้เข้าร่วมเป็นกรรมการร่วมกันในการสร้างนโยบายต่างๆ เพื่อสนับสนุนรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนแบบใหม่ ชุมชนควรมีส่วนร่วมช่วยสอนในวิชาหรือกิจกรรมด้านอาชีพ ภาคเอกชนสนับสนุนการฝึกปฏิบัติภาคสนามหรือการให้อิสระแก่สถานศึกษา ให้สามารถตัดสินใจบริหารจัดการภายในได้อย่างคล่องตัวในเรื่องงบประมาณ และหลักสูตรต่างๆ ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและความต้องการ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ได้เต็มที่

หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 23) ได้ให้ความเห็นว่า ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน ควรมีการรวมพลังในการดำเนินงาน โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน และการกลุ่มของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวางหลากหลายรูปแบบ นอกจากนั้นควรมุ่งเน้นให้หน่วยงาน องค์กรและบุคคลดังกล่าวมีส่วนได้เสียกับการตัดสินใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในลักษณะการสร้างฉันทานุมัติจากผู้มีส่วนร่วมหรือผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งรับหน้าที่ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงเห็นความจำเป็นที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในด้านการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามสถานภาพของผู้ปกครอง

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์พระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สูตรของยามาเน Yamane (1970) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ประชากร 237 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 149 คน ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้าง คือ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารงาน ขอบข่าย ภารกิจของงานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในงานของโรงเรียน และปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จากเอกสารวารสาร ตำรา บทความ ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสถานภาพของผู้ปกครอง มีลักษณะสอบถามรายการ และตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป เป็นแบบมาตรประเมินค่า

จากการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และตรวจสอบค่าความเที่ยง (reliability) พบว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.9762 และรายด้านอยู่ระหว่าง 0.9181 – 0.9602

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยัง โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ด้วยตนเอง จำนวน 149 ชุด ได้รับคืนแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 149 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) โดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครอง และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé Method)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในภาพรวม ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) และเมื่อพิจารณาเป็นรายคำ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ระดับปานกลาง ด้านบริหารงานทั่วไปเป็นลำดับแรก รองลงมาด้านวิชาการเป็นลำดับที่ 2 ด้านบริหารบุคคลเป็นลำดับที่ 3 และผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ด้านงบประมาณเป็นลำดับสุดท้าย

1. ด้านวิชาการ ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นในการจัดแหล่งเรียนรู้เป็นลำดับแรก รองลงมาผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เลือกกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นลำดับที่ 2 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นลำดับที่ 3 และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย

2. ด้านงบประมาณ ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมระดับปานกลางในเรื่องการจัดหาทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเป็นลำดับแรก รองลงมาผู้ปกครองมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมหารายได้ให้สถานศึกษาเป็นลำดับที่ 2 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมระดับน้อยในเรื่องการพิจารณาจัดหา จัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและจำเป็นไว้ใช้ในสถานศึกษาเป็นลำดับที่ 3 และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับน้อยถึงปานกลาง เรียงจากมาก

ไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในเรื่องการเชิญบุคลากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยให้ความรู้เป็นลำดับแรก รองลงมาเรื่องการเพิ่มขวัญแลกำลังใจแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเป็นลำดับที่ 2 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสหนาการกับบุคลากรในสถานศึกษาเป็นลำดับที่ 3 และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับน้อยในเรื่องการดำเนินการสอบแข่งขันสอบคัดเลือกบุคลากรมาช่วยสอนในสถานศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย

4. ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมส่งเสริมกิจการนักเรียนเป็นลำดับแรก รองลงมาผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่าง โรงเรียน และชุมชนเป็นลำดับที่ 2 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์งานการศึกษาเป็นลำดับที่ 3 และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดระบบข้อมูลข่าวสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อใช้บริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันในด้านการบริหารงานบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานขนาดเล็ก จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองเป็นรายครัวเรือนพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท มีส่วนร่วมต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาด้านบริหารบุคคลมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษานขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีรั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นลูกจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,001 บาท และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จึงทำให้ผู้ปกครองนักเรียนไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการ

บริหารงานของโรงเรียนหรือให้ข้อเสนอแนะการบริหารงานโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนิตา กลั่นศรี (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จึงไม่สามารถมีส่วนร่วมได้เท่าที่ควร และผลการเปรียบเทียบในเรื่องวุฒิในการศึกษาพบว่า คนที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออกมากกว่า และเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงส่งผลทำให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ ในภาพรวมผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในด้านที่ชุมชนและตนเองมีความพร้อม ดังนั้น ผู้ปกครองนักเรียนจะให้ความคิดเห็นในการจัดแหล่งเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกระบวนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่างานการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบัติ สองสี (2547) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การบริหารงานโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมมากทุกด้าน โดยมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติตามแผนและขึ้นวางแผน

2. ด้านงบประมาณ ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองจะเน้นการมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดหาทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ช่วยเหลือดำเนินการจัดกิจกรรมหารายได้ มากกว่าการเข้าร่วมพิจารณาในเรื่องการจัดหาซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่เหมาะสมและจำเป็นไว้ใช้ในสถานศึกษา ส่วนในด้านการจัดทำรายงานใช้จ่ายในสถานศึกษา ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อยที่สุดเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและมีอาชีพส่วนใหญ่รับจ้างจึงไม่มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับชนิตา กลั่นศรี (2548) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่สามารถร่วมจัดการศึกษากับโรงเรียนได้เท่าที่ควร

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร่วมมือในเรื่องการเชิญบุคลากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยให้ความรู้ มีการเพิ่มขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาและผู้ปกครองมีส่วน

ร่วมในการจัดกิจกรรมสหพันธการกับบุคลากรในสถานศึกษามากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่วนใหญ่ ปัจจุบันจะอยู่ในรูปของสมาคมผู้ปกครอง และครูทำให้มีศักยภาพในการดำเนินงานประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชมเชย พงษ์เจริญ (2542) ที่กล่าวว่า สมาคมผู้ปกครองเป็นองค์กรที่ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองเป็นเวทีที่จะให้ผู้ปกครองและครูได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองสถานศึกษาและนักเรียน

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับบพิตร ออมไธสง (2546) ที่ทำการศึกษาร่วมกันของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังในการมีส่วนร่วมงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไปในระดับกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดระบบข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศ ของสถานศึกษา เพื่อใช้บริการจัดการศึกษาเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้จัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายในการให้ชุมชนมาใช้บริการหรือเห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับชมเชย พงษ์เจริญ (2542) ที่ทำการศึกษาร่วมกันและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของโรงเรียน โดยรวมบางครั้งทั้งนี้เนื่องจากการประชาสัมพันธ์และวิธีการประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลายทำให้ผู้ปกครองนักเรียนไม่ทราบ และมีส่วนร่วมกิจกรรมต่อโรงเรียนน้อยลง

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีอยุธยา เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยโดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกันตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า ด้านบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามสถานภาพอื่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ไม่พบความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มศูนย์เครือข่ายพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะ ร่วมวางแผน กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา
2. ด้านงบประมาณ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อจัดการศึกษา ซึ่งอยู่ในรูปของกิจกรรมสมาคมผู้ปกครองนักเรียนและครู
3. ด้านบริหารบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมให้ข้อเสนอแนะและ ร่วมวางแผน
4. ด้านบริหารทั่วไป จัดระบบการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ดำเนินการทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ในขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาแบบพหุระดับ (Multi-level) ทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.บุญลือ ทองอยู่ ผู้ประสาวิชาความรู้ในเรื่องงานวิจัยทางการศึกษา ดร.รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาและแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างต่อเนื่องจนงานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย เกียรติณาคินทร์ รองศาสตราจารย์อรรถัย ทองอยู่ และดร.สุริยะ เจียมประชนารากร ที่ได้กรุณาให้

ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงจากเนื้อหาและสำนวนภาษาจากแบบสอบถาม ประกอบการวิจัย ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู โรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่ม ศูนย์เครือข่ายพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่ช่วยตอบแบบสอบถาม ในการวิจัย และโดยเฉพาะนางจรยา วงศ์ทองดี ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดคอนกอก ที่ให้แนวทางใน จัดทำการวิจัย ตลอดจนนายสมจิตร กลิ่นน้อย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหนองปลาไหล และ นายอำนวยการ สักดิ์ปรีชา ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองจอก ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์โปรแกรม ข้อมูลในแบบสอบถามวิจัย จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จเรียบร้อยไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตาม กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2545). บทบาทพ่อแม่กับการพัฒนาการศึกษาของลูก. สารสำนักงานปฏิรูป การศึกษา, 42 (3), หน้า 3.
- ชนิตา กลิ่นศรี (2548). กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). การมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการปฏิบัติตามระเบียบ ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บพิตร ออมไธสง. (2546). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สมบัติ สองสี (2547). การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนบริหารโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานการศึกษากิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาใน
รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based management). กรุงเทพฯ: กุรุ
สภาลาดพร้าว.

_____. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการ
บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management). กรุงเทพฯ: กุรุสภาลาดพร้าว.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาสนา.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

Yamane, Taro. (1970). **Statistic: Introductory Analysis**. 2nd ed. New York: Harper and Row.